

დაწვნივს წერალებს და კორექტირებებს რედაქტორს ინახავს მხოლოდ ორი კვირის განმავლობაში. პასუხისმგებელი საკუთარ ფონტის შერჩევაზე, რედაქტორის ნაბიჯზე შეადგენს ყოველდღე კვირა-უკვერებს გარდა 10 საათიდან 1 საათამდე რედაქტორს **ОЛЬГИНСКИЙ**, 4 დ. **Шашин** იხილავს მთელს მოწერას და განცხადებებს მიიღება აქვე კვირა უკვე რედაქტორს გარდა

ეხლა, როცა დიდი ხანი გავიდა ამ
 ამბის შემდეგ, როცა საქმის ნათელ სი-
 ვნისათვის საჭირო ყველი საკმაოდ წაა-
 ზიწია, ვიციას დედობად ამ მივიწყებულ
 საქმის გამოძენდა და ჩვენი სტრუქტურის
 ზედა პირზე გამოჩანა... დიდი გულ-
 თმისნობა არ არის საჭირო იმის გამო-
 საცნობათ, თუ რატომ ეხლა დააწყეს
 ამ საქმეზე დაპირება და რატომ ფურია
 აღრე არა. რატომ ასე ცალმხრივად და
 ცალკეობა გამოიტანეს ეს საქმე შიშის სი-

ნათლევ და არა სრულად, მთლიანად. ამის მიზეზები ყველა თვალსაჩინოა. აღმართისათვის ცხელი მაგრამ მე ვერ გამოვიტყუო, რათა დასწრად პარტიკულურად გახდეს „თემს“ ამ უკვე დიდი ხნის წინათ აღმოჩენილი მერიკის ხელ-ახლად აღმოჩენა? რათა დასწრად მას ამ საქმის გამოსარკვევად კომისიის არჩევაზე მი-თითება და თუ ეს მან საკითხი დაინახა, რათა არ აუწყა მან თავის მკითხველებს, რომ თვით ბრალდებულმა კორესპონ-დენტმა და „მოგზაურის“ მიმართული გა-ზიარება მისთვის მოითხოვს წინასწარ სა-ზოგადოების ყველა წევრების შეფასებულ ძალით ამ საქმის გაშუქება და საშუა-მით გადაწყვეტა?

რაც შეეხება იმ საზოგადოებრივ ბრალდე-ბას, რომ ილია ქაქუაძის მკვლელობა-სა და ამ კორესპონდენტის და საზო-გადოებრივ მისამართის მკვლელობის ილიას წინააღმდეგ ლიტერატურულ გამოსვლებს შორის რამე კავშირი არსებობდეს, ეს არა თუ სიმართლეს მოკლებულია, პირ-დაპირ გულის აღმტყველება და დამაბრა-ლებელი, როგორც თვით ამ კორესპონ-დენტის, ისე მთელი ქართული პრესისა, თუ ამ გზის დაგდებით, მაშინ ყველა ჩვენი გაზეთები უნდა მოისპოს და მათ შორის თქვენი „თემიც“, ბატონო რე-დაქტორო, რადგანაც მე ვერ წარმოვი-დგენია ისე გაზეთის არსებობა, რომ მან

ამა თუ იმ საზოგადოებრივ მოღვაწეს ესა თუ ის მოქმედება არ დაუწყოს, კრიტიკულ-ლოთ არ შეერის, მის წინააღმდეგ არ გაილაშქროს... მაგრამ ამ შემთხვევაში თავი მით უნდა ვინაურთა, რომ ეს უმადლოა და უბრალოდ აზრი, ვითომ და ილიას დიდი პატივისცემითავე გავ-რცელებული, მხოლოდ უკუჩვენებელი დამოკიდების მხინჯი შეიქმნა და, როგორც ასეთი, მღერ ამოიფხვრება ყველას გუ-ლიდან.

ჩვენი პრესისა და საზოგადოების სა-სახელოდ უნდა აღვიტორო, რომ უფრო ისინი ასე არ სჯიდნენ. პარტიკულარ-ში ყოველთვის არსებობდა, ერთი პარ-ტიკულარული იბრძოდა მეორის წი-ნადღევს, როგორც სიტყვით, ისე წერით; მაგრამ ჩვენ ერთი მა-გალითიც არ გვახსოვს იმისი და დარწმუნებული ვარ, რომ ვერც თქვენ და მისიველები ასეთ მავალთა, ბ. რე-დაქტორო, რომ რომელიმე პარტიკულარ-იამ ასეთი დებარებების მორე მის მოწინააღმდეგე პარტიკულარის, როგორც ეს დღეს ხდება.

გავკანდით და მოგვარებთ ერთ დიდ მავალთს ჩვენი საზოგადოებრივი

საზოგადოებრივი, რომელიც დღესათვის ცხად-ყოფს, რომ თუ ამ დემოკრატიის გზის დაღწევა ჩვენი საზოგადოება და პრე-სა, მაშინ ყველა მას, ვინც შეხვდება კრიტიკულად ამა თუ იმ მოღვაწეს, მო-ნათლევდა იგი კაცის მკვლელობის სახე-ლით.

ვის არ ახსოვს თუ რა გვარათ, რა მკაცრად იმართებოდა ილია ქაქუაძე თავის პარტიკულ მოწინააღმდეგეს იგი-ნე მაჩაბელს. ის სწორად მის წი-ნადღევს, გამოდიოდა ტრიბუნაზე მის დასამტყვეპებლად... მესამე დასის მწერ-ლებს სიმბადაც კი არ მოსიზმრებოდათ იმის მასედიც კი, რა დღეს ილია უა-ნებლად თავის მოწინააღმდეგეს.

მეგრე მაგრამ, რომ ვინა ჩაბაბელი, ჩვენი დიდი ლიტერატურისა და საზო-გადოების ერთი დიდი მუშაკი ვინა მა-ჩაბელი, უზო-უპელოდ დაიღუპა. ადგი-რით მთელი წელიწადი მას შემდეგ რაც თესთმეტი წელიწადი სავსე, სიკაცის მოწყუ-რებული ადამიანი, ქარის მოტაცებულ წილისაგან დაიღუპა, და არა ამ უკანასკნელს ჩემზე და ასე წარმოვი-დგენო, „სწორედ მაშინ, როდესაც პარ-ტიკულარული საზოგადოებამ დაიწყო და-ღიწა მისი ძველი კურთხევისა! ნამდვილად კი საპირის ასეთი გადმოცემა სინამდვილის გადამხინჯებაა, რომ მეტი არა ვთქვათ.

თქვენ კარგად უნდა უწყოდეთ, რომ ჩემი პარტიკულარული და საჯე-ტული აქვს გამხდარი ერთი მანაკის ხალხს ილია ქაქუაძის მოკვლის გამო; კარგად უნდა უწყოდეთ ისიც, რომ მთელი ამ ხნის წინააღმდეგობა (დაახლო-ვებით თითქმის 6 წლის) მე არა მთავრეს არა თუ საქმე ბრძოლაზე მიდგომდა, რომლისავე მიზანობი ჩვენში მორე არ იყო. ამას დამოუკიდებლად საზოგადო-ებრივად ის, ვისაც ახსოვს მაჩაბელი-სა და ქაქუაძის ბრძოლა.

მაშ რატომ ილიას არ დაბარალეს ვა-ნა მაჩაბლის დაღუპვა? იმიტომ, რომ მაშინ ქართულ პრესას კარგად ჰქონდა შეგნებული კრიტიკისა და აზრთა შესა-შემოხების წინააღმდეგობა, იმიტომ, რომ მას კარგად ესმოდა თუ რა იყო კრიტი-კა და მხილობა და რა იყო მკვლელობა... იმიტომ რომ ჩვენს პრესაში მაშინ ჯერ კიდევ არ დაბადებულიყო ის დემოკრა-ტიკული და დემოკრატიული იდეოლოგია, რომელსაც დღეს ასე გაუშლია თავისი საზოგადოებრივი ფორმები, რომელიც ასე ად-ნელდეს და ადგენდეს ჩვენს საზოგადოებ-რივ აზროვნებას.

ჩვენ იმდენ არ გვარგავთ, რომ ქართულ პრესას კიდევ შეგრძნება იმდენი მოქალაქეობრივი უნარი, იმდენი სიჯი-რადე, რომ ის ამ უკუჩვენებელ დემოკრა-ტიკის მსხვერპლი არ გახდებოდა და ამ საქ-

მის ნათელ საყოველთაო ბ. ფილომე გო-გინაშვილის „კეთილსინდისიერებითა და სიმართლის მოყვარებით“ არ დაეპყ-რებოდა.

პეტრე გელეიშვილი.

ბ. რედაქტორ! უმოჩინოვებლად გთხოვთ ადგილი დაუთმოთ თქვენ პარტიკულ-გაზ. „თემში“ ამ ჩემ მტერს „შენიშვნას“. „თემის“ უკანასკნელ (№ 124) ნომე-რში მოთავსებული მეთაური. ქეშმა-რიტების გამოსარკვევად, მე საკითხით მიმართა ზოგიერთ ფაქტურს შესწორე-ბათა შეტანა.

უწინაეს ყოვლისა უნდა აღვნიშნოთ შემდეგი გარემოება. ხსენებულ მეთაუ-რში საქმე ისეა გადმოცემული, რომ, როგორც წინეთ, ისე ახლაც, მხოლოდ მე ვიყო თავი და თავი მიზეზი ილია ქაქუაძის გარდაცვალების კმათისა, თითქმის მე მიმეტანოს პირველი იერიში „სახ. გაზეთის“ გმირებზე, და არა ამ უკანასკნელს ჩემზე და ასე წარმოვი-დგენო, „სწორედ მაშინ, როდესაც პარ-ტიკულარული საზოგადოებამ დაიწყო და-ღიწა მისი ძველი კურთხევისა! ნამდვილად კი საპირის ასეთი გადმოცემა სინამდვილის გადამხინჯებაა, რომ მეტი არა ვთქვათ.

თქვენ კარგად უნდა უწყოდეთ, რომ ჩემი პარტიკულარული და საჯე-ტული აქვს გამხდარი ერთი მანაკის ხალხს ილია ქაქუაძის მოკვლის გამო; კარგად უნდა უწყოდეთ ისიც, რომ მთელი ამ ხნის წინააღმდეგობა (დაახლო-ვებით თითქმის 6 წლის) მე არა მთავრეს არა თუ საქმე ბრძოლაზე მიდგომდა, რომლისავე მიზანობი ჩვენში მორე არ იყო. ამას დამოუკიდებლად საზოგადო-ებრივად ის, ვისაც ახსოვს მაჩაბელი-სა და ქაქუაძის ბრძოლა.

მაშ რატომ ილიას არ დაბარალეს ვა-ნა მაჩაბლის დაღუპვა? იმიტომ, რომ მაშინ ქართულ პრესას კარგად ჰქონდა შეგნებული კრიტიკისა და აზრთა შესა-შემოხების წინააღმდეგობა, იმიტომ, რომ მას კარგად ესმოდა თუ რა იყო კრიტი-კა და მხილობა და რა იყო მკვლელობა... იმიტომ რომ ჩვენს პრესაში მაშინ ჯერ კიდევ არ დაბადებულიყო ის დემოკრა-ტიკული და დემოკრატიული იდეოლოგია, რომელსაც დღეს ასე გაუშლია თავისი საზოგადოებრივი ფორმები, რომელიც ასე ად-ნელდეს და ადგენდეს ჩვენს საზოგადოებ-რივ აზროვნებას.

ჩვენ იმდენ არ გვარგავთ, რომ ქართულ პრესას კიდევ შეგრძნება იმდენი მოქალაქეობრივი უნარი, იმდენი სიჯი-რადე, რომ ის ამ უკუჩვენებელ დემოკრა-ტიკის მსხვერპლი არ გახდებოდა და ამ საქ-

გაზეთებზე შეუძლებელი იყო, ეს ამქარა-გაგონო! როცა მახარაძეს ლანდერ-განაშაობა ასწორებდა—ეს კარგია; რო-ცა მახარაძე თავის თავს იცავს—ეს ცუ-დი და დასავსებითა ეს სამწუხარო მო-ვლენაა. არა ნაკლებ სამწუხაროა ის გა-რემოება, რომ „თემს“ ჩემ პასუხში (იხ. „ჩვენი წყარო“, № 125, 6, 7) მარ-ტოლდენ ილია ქაქუაძის წინააღმდეგ საბრა-მდებლო ოქმის განმეორება დაუნა-ხავს და ის კი ვერ შეეშინებია, რომ ჩვენ იქ ვამხილეთ ილიას დღევანდელი „პირისუფლება“.

შემდეგ „თემი“ ამბობს: „მხოლოდ-ღე. მახარაძის გაუფრთხილებლობა მოქმე-დებდა შექმნის ეს საშინელი აუზ-მაქი-ილიას სახელის გარშემო და გადაკიდა ჩვენი პოლიტიკური ჯგუფები“. მე არ ვიცი, თუ რომელ პოლიტ. ჯგუფებზეა აქ ლაპარაკი. ყოველ შემთხვევაში წარმოდგენილია, რომ ერთი კაცის მოქმედებამ (თუნდაც გაუფრთხილებლ-მა), რაც უნდა იგი დიდი პიროვნე-ბის, „შეიშინა პოლიტ. ჯგუფების გალა-კილება, მაგრამ საქმე ამაში როდია. ყო-ველივე პოლიტიკური ჯგუფის დამოკე-ნება და განვითარება დამოკიდებულია სიკეთილურ ურთიერთობაზე, უსაზო-ბოო განვითარებაზე. ილია ქაქუაძის საზოგადოებრივი და პუბლიცისტური მოღვაწეობა გაბატონებულ კლასების ინტერესების დაცვაში გამოიხატებოდა, იგი ამათი იდეოლოგი იყო. ამიტომ ჯერ „უკვლავ“ და შემდეგ „მოგზაურის“ კამ-პანია მის წინააღმდეგ მხოლოდ ეს ჰქონდა საჩუქრად და არა რამე პირა-დით ინტერესები, როგორც ეს წარმო-დგენილი აქვთ ზოგიერთ მოწინააღმდეგე-საზოგადოებრივ უნდა შევნიშნო, რომ „თე-მი“ აქ იგივეს ჩვენს ახლო წარსულის ისტორიას.

თავის თავით იგულისხმება, რომ „თე-მის“ დანარჩენ დებულებებს მე აქ არ ვხეხებ, ვინაიდან აღიარებ საკამათო სა-განს მე არ მინდა აქ არსებობა შევებო. მხოლოდ ერთ რამეს ვერ დავტოვებ აღუნიშნავთ. ჩვენის აზრით—ამბობს „თემი“—საბოლოო ახლავ დამოკიდებ-ლებმა საზოგადოებრივი პოლიტიკურმა ჯგუფებმა და ქართულმა პრესამ მიმარ-ტოვების დანერგვითა და იერიშით სანდო პარტიკის გამოსარკვევად, თუ რა გან-წყობილება არსებობდა ილიასა და გელე-ხებს შორის. ამ საქმეს ახლავ უნდა შევუდგეთ, სანამ მოქმედებოდა ოცხალი არიან და საკითხი მასალა არ გამოქა-ნდოა“. აი ყოველად შესაფერად და ფირად გონიერი წინადადება, რომელსაც მე

სიამოვნებით უერთდები. მაგრამ ერთი რამ უნდა მოვაგონო „თემს“, სახელ-დობარ ის, რომ სწორედ ასეთივე თუ არა, მსგავსი მაინც, წინადადება წამო-ვაყენეთ ჩვენ ჯერ კიდევ მაშინ, როცა ჯერ კიდევ პირველად იქნა ჩვენი წინააღ-მდეგ წამოხრებული საზოგადოებრივი ცილის წამება; მაგრამ როგორ მივეგებნე ამ წი-ნადადებას ჩვენი მოწინააღმდეგენი? ვანა არ უარყვეს იგი? ნუ-თუ ეს არ ახსოვს „თემს“?

ძლიერ მაკვირებს „თემის“ შემდეგი სიტყვები: „ჩვენი მოწინააღმდეგე საზოგადო-ების და უპირველეს ყოვლისა პრესის მოვალეობას შეადგენს ამ ქეშმარიტების დამწვინებელი მიუღებელი გამო-კვეთა...“ (ხანს ჩვენ ვესაუბრეთ). დიას, დამწვინებელი და მიუღებელი გამო-კვეთა ამა, ამას რაღა სჯობს. მაგრამ ვანა იმ ატმოსფეროში, რომელიც ჩვენმა მოწინააღმდეგეებმა შექმნეს, შესაძლებ-ელი საქმის მიუღებელი და დამწვინე-ბული გამოკვეთა? და ვანა თვით „თემის“ მეთაური იმის სახელს არ იძლევა, რომ იგი შორს არის მიუღებელი და დამწვი-ნებელი მსგავსობაზე. აქაო და, დღეა ქაქუაძე დიდი მწერალია, ამიტომ მის წინააღმდეგ ხმის ამოღება არავის არ ეპატებოდა—აი უმთავრესი ლიტერატურ-ი, რომელიც გამოსვლების, როგორც „სასაზოგადოებრივი“ ისე „თემის“ მსგე-ლობიდან. ჩვენი პოზიცია კი სულ სხვა-ნაირია. ჩვენ არავის არ ვაღიარებთ, არავის წინაშე მუხლს არ ვიხრებთ, ვინც გაიცხადეს და დავაობის ღირსია, მის ჩვენ ვიცხადებ და ვგმობთ. იქნება იგი უბრალო მომადგენი, თუ დიდებული გავი, უკანასკნელ შემთხვევაში კიდევ უფრო, ვინაიდან ვისაც მეტი აქვს მონიკებული, იმას უფრო მეტიც მოეთ-ხოვება...

ფ. მახარაძე.

ჩვენი პასუხი.

ამ ზემოდ დაბეჭდილ წერილებზე ჩვენ საკითრად ვთვლით როგორც სათვითარ-ისე საზოგადოებრივ ვეცხასხუთ. პ გელე-იშვილს ჰგონია, რომ ჩვენ საქმე საკმაოდ არ ვიცით და გვახსენებს, რომ „მოგ-ზაურის“ კორესპონდენტისა და ქაქუა-დამწვინებელი და მიუღებელი გამო-კვეთის სურვილი.

ვიცი, თუ არა ეს საქმე, ამის გადა-წყვეტა ჩვენ მკითხველებისათვის მიგვი-ნდვია. ენა კი ვიტყვით, რომ პ. გელე-

- რაო?
- გამიშვი...
- მე ვიცი, სადღე გაგიშვებ...
- რა იყო შე კი კაცო, ისეთი რა დავაზე...
- იქ, გაგაგებინებ რაც...
- რა ამბავია... რა მოხდა!
- არც საგან ჩახლჩილი ხმით იკითხა მეორე პოლიტიკელმა.
- რა და ეს ვეცხატანი გამოთრეულა ამ დამწვინებელი ძველი ფაქტობრივი და თითონვე დიდგულობის თავხედურად!
- მაშატი — ძლიერ წაიღულულა ყველს ბოლბო მოწილი მათზე.
- კუშმა! გააკეთე შენს „პასუხად“ და იქიდან ნიკიტა ცანკევს ვადაეცი პოლიტიკად მისაყვანად.
- კარგი, კარგი...
- აბა, გასწი!
- თუ მ...
- კირიტი!—გააწყვეტინა სიტყვა პო-ლიტიკელმა, ერთი ლაზთიანი მუხლუ-გუნცი წაუთავა და საპოლიცია გზას გაუშვეს...
- ამბების გადამკიდ მათეს ყველა ფერი დაეწეა... დიარე შიმშილი აგონებოდა აღიარე წყურვილი.
- უბნის საპოლიცია ბოქოვლმა, ქალა-ქის გამგების დადგენილების დარღვე-ვისა გამო ოქმი შეუდგინა, რომლის წყა-ლობითაც რამდენიმე მანეთი დააჯა-რინეს, მაგრამ რადგანაც არც ერთი გრო-ში არ გაანდა სასჯელი საპატიმროში ჯდომით მოახდენეს.
- ეს იყო და ეს...
- ამ დამწვინებელს შემდეგ მათე აღა-რავის უნახავს...
- კამ ჩაყლაბა თუ მიწამ აბანინ იცო-და...

თუ დავუკრებთ ზოგიერთების ხმას, ამბობს, რადგანაც მათეს უბნის დაც-ვის შიმშით გარედ აღარ გამოესვლე-ბოდა, ამიტომ რაც კი ებოდა ყველაფერი ჩაიხსოვდა მისი და მისი და გრო-ში არ გაანდა სასჯელი საპატიმროში ჯდომით მოახდენეს.

ეს იყო და ეს... ამ დამწვინებელს შემდეგ მათე აღა-რავის უნახავს... კამ ჩაყლაბა თუ მიწამ აბანინ იცო-და... თუ დავუკრებთ ზოგიერთების ხმას, ამბობს, რადგანაც მათეს უბნის დაც-ვის შიმშით გარედ აღარ გამოესვლე-ბოდა, ამიტომ რაც კი ებოდა ყველაფერი ჩაიხსოვდა მისი და მისი და გრო-ში არ გაანდა სასჯელი საპატიმროში ჯდომით მოახდენეს.

გ. ქუჩიშვილი.

იშვილი სცდება, რადგანაც მას, ვისაც სურს მშვიდობიანად და მიუღებლად საკმის გამოკვეთა, ის არ მიმართავს იმგვარ კილოს და იმ არა-საკადრის სიტყვებს, რომელსაც მიმართა ხსენე-ბულმა კორესპონდენტმა. ყოველი თავ-მოყვარე ადამიანი აშკარა წერილებზე პასუხს არ გასცემდა და არც სამართალში გააყვებოდა.

როგორ? ჯერ გავაღმძოო კაცი, ყვე-ლფერი დავწამო და მერე ვუთხრა საბა-რათლში გამომეყვია?... ვანა ეს თაღლი-თობა არ არის, რომელიც ვანარას არის მოგონილი, რომ სამართალში არ გამო-ვიდეს მოპირდაპირე? და ამა არ გასა-ვიცრელია, რომ ილიამაც, პასუხი არ გასცა კორესპონდენტს...

რამდენიც უნდა გავაშუროს პ. გელე-იშვილმა, თვითონ ისიც არ მოიქცეოდა. ჩვენ ამ წერილის ბოლოს დავამტკი-ცებთ, რამდენად სამართლიანად მოექც-ილიას როგორც „მოგზაურის“ რედა-ქტორი, ისე მისი კორესპონდენტი.

პ. გელეიშვილს უყვირს, რად დავუკრი-და საკმის გამოსარკვევ კომისიაზე მი-თითება, როდესაც ეს „მოგზაურის“ მიმ-კრებმა გაზეთებმა რამდენჯერმე მოითხო-ვეს.

რამდენადაც გვახსოვს ამ გაზეთებმა მოითხოვეს ილიას მკვლელობა ვინაობის გამოკვეთა საერთო ძალით; ჩვენ კი მართლ-და-მართლ ვაგინდებდნენ ილიას და გელეხების ურთიერთობა და ამის გამოსარკვევად საკითრად ვთვლით მას-ლის საზოგადოებას, რომ სამუდამოდ მოე-სიშა ამის შესახებ დაუტოვებელი ადამიანის გამამოკრებელი კამათი.

პ. გელეიშვილი გვეკითხება, ვანა შესაძლებელია გაზეთი, მწერალი კიო-ტიკულად არ შეგვის საზოგადო მოღვა-წის მოქმედებაზე? ამის წინააღმდეგ ამა ვინ ლაპარაკობს? უკანა-გაზეთობის არსებობის აზრი და დანაშაულება სწო-რედ იმშია, რომ თვლი ახლგინის საზოგადოებას; ხალხს ამა თუ იმ მოღვა-წის მოქმედებაზე.

მაგრამ კრიტიკა არის და კრიტიკაც. როდესაც კაცი ქვეყნის ორგულოდ, მტრად გამოგვაყვს, მაშინ ეს—გაუფრთხი-ლებელი მოქმედება და ლაპარაკი, მეტა-დრე, როდესაც მოღვაწე ამის საბაზს არ იძლევა.

ამ მხრით, რა ანალოგია ილიას და ვანა მაჩაბლის ბრძოლისა და „მოგზა-ურის“ კორესპონდენტის ილიას წინაა-ღმდეგ გალაშქრების „შუა“?

ილია და ვანა ერთმანეთს უწყურ-დენ საქმიანობას; ერთმანეთს გულხმარ-მკვლევად და ჯაშუშად კი არ გამოპ-ყავდათ.

ამიტომაც ვერ დასწამებდა ვეჩაგინ ილიას ვანას მოკვლას...

მერე ტყუილად სწვდება ბ. ფილომე გოგინაშვილს პ. გელეიშვილი. ჩვენ რომ გვესარგებლა მისი მასალით, ჩვენ არასაკმარისობა, სხვა კილოთი დავწერ-დით იმ წერილს, მაგრამ ესეც უნდა ვთქვათ, რომ ფ. გოგინაშვილის წე-რილში საშინელ შთაბეჭდილებას ახდენს სწორედ ის ადგილი, სადაც ამოკრებულია „მოგზაურში“ ილიას წინააღმდეგ დაბე-ჭდილ წერილებიდან არა-საკადრისი სი-ტყუბი და ეპიტეტები.

ფ. ფილომე მახარაძე თავის მხრით მო-გვითხრობს ისტორიას, თუ როგორ ას-ტყდა ახლახან კამათი ილიას სახელის გარეშე. მაგრამ ეს არც იყო საკითრად, ჩვენ თუ ილიას ძველის კურთხევის დღე ვახსენეთ და საყვედურიც გამოვსუქეთ, ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ ფ. მახარაძეს ამ სახეობა დღისა მაინც უნდა მოპირ-დებოდა და ხელ-ახლა არ წამოეყენებინა წინააღმდეგობა ჩვენს წინააღმდეგ დაბე-ჭდილ წერილებიდან არა-საკადრისი სი-ტყუბი და ეპიტეტები.

მართლაც საშინელდება! ტრაგიკულად გარდაცვლილ მოქალაქეობის სიკვდილით დასჯილ ჩვენს მწერალს მ წოდნ შემდე-გაც ძველის კურთხევის დღეს არ ვას-ვენებთ და მის ხსოვნას ჩრდილს ვაყე-ნებთ.

ნუ თუ ეს სავალალო და საშუაბო ამბავი არ არის?

თორემ ვანა ჩვენ იმას ვიტყუდით, რატომ აიღო ფ. მახარაძის ხელში კა-ლამი და თავის ვასამართლებლად წერი-ლი რად დასწერა?

ფ. მახარაძეს, მართლაც, ბევრი უსი-ფრთხილება ხელა წილად ილიას სიკვდილის შემდეგ, რომ ჩვენ კიდევ ჯალათობა გა-გვეჩა მისთვის, ჩვენ, მხოლოდ, იმის თქმა გვინდოდა, რომ ფ. მახარაძე, საშუალოდ ახლაც ისე გაუფრთხილებლად მოიქცა, რო-გორც 1905 წელს. ილიას პიროვნების გამოკვეთის დროს უსათუოდ მეტი სი-მშვიდე და მიუღებლობა მოითხოვე-ბოდა. ეს კი მაშ არ გამოიჩინა. აი სწო-

მ ა თ ე

ესკიზი.

(შეტყუება ახლო წარსულიდან.)

I
დადამდა... მოკრიპებული ცის წყნარ კაბადონ-ზე გარსკვალავები აენთენ, აცემიკი-დნენ...

გაჩრდილებული ქალაქი თვლის წარ-მტაც სანახაობას წარმოადგენდა...

ქუჩებში გამოშლილი ნაირ-ნაირი მო-სიკრინე ხალხი მკაფიოების ღიმითა და გარეგანი, თავ-დაქარილი ზრდილო-ბიანობით ესაღმებოდნენ ნაცნობ-მგეო-ბრებს...

აგრილებულ საღამოს სუფთა ჰაერი ყველას სიამოვნებით ავსებდა, ალაღებ-და...

ნიავე ხომ, ბედნიერების უხილავ ფე-რისაგან ულიდა თავის სათუთ ფრთებ-სა და, მუდამ აღმუთლებულ, მუდამ ჯაგრიან ადამიანის გულ-გონების მშვი-დობასა ჰყვანდა, გრძნობას უსაბუთოდ, ფიქრს უშაბხაზებდა...

ყველანი მზიარულობდნენ, სტაბილ-დნენ, ერთობოდნენ...

არ მზიარულობდა მხოლოდ, ერთ მიგრუბულ ქუჩის ყურეში ყველასგან შეუშინებული, უუურადღებოდ მიტო-ვებული მათე...

II
საწყალი მათე... იჯლ თავის საკუთარ, დაძველებულ ეტლის „კოფოზე“ და მწვავე ფიქრებში წასული, უშაყფილობის კილოთი რა-დაცა ეტურდებოდა, თავისივე თავის, თითქმის ვისმე ეჩხუბება, ან რაზემე ედგებოდა.

—არა, როგორ მოგწონთ თქვენ ეს საქმე, პა?—როგორ მოგწონთ!..—ბუტ-ბუტებდა გაჯავრებული მათე...

—მთელი ღამე ყარაულებით უნდა იჯდე ამ ბნელ ქუჩაქუჩაში და მოუთმე-ნ-ლოდ ელოდი მუშტარს... ისიც ვინ იცის მოვა თუ არა...

ეს, რატომ არ გაჰქრება საწყალი კა-ცის დღე... რა სიკაცობა ჩვენი სი-

კაცობა... განა ასეთ ყოფნას ათას წი-ლად სივდილი არ სჯობია?

აი, დალახვრის და დაქციოს ღმერ-თმა იმისი სახე-კარი, როგორც მე გე-ტყუე და მწერგევა ოჯახი, ვინც ი, რე.

—ყველაფერი სწავლაო!... სწავლე-ლები ქვეყნის სასარგებლოდ იღწვიანო!... ისინი ბევრ კარგს ახალ-ახალ რამებს იგონებენო!...

რა ვიცი, შეილოსან, ე ჩვენი ღარიბ-ლტაც ბეჩავ კაცისათვის კი ვერაფერი გამოიგონეს რა-და!...

—სწავლობე კაცი ყოველთვის და ყველგან ჩვენზე მაღლა დგას, მუდამ წინ არისო!...

ბიკო-და, ჩვენც დავაყენოს მაღლა... თუ წინ წასვლა, ერთად წავიდეთ წი-ნა!...

მაგრამ, არა შეილოსან, ვიცნობ რა მაგალითი კაც-ქაქუაძის ბრძანდებიან ი, თქვენი განათლებულ-ნაწყვლიანო...

—აიღე თუ გინდა ე, რეზინის შინე-ბა... აბა, ვისთვის გამოიგონა ი, ოჯახ დასანგრევმა, პა?!...—ჩემთვის?—აი, ღმერ-თი გატაცობის, რაც ის მათზე არა ფიქრობდა...

III

—ღმრთის ასე იყო თუ ისე, რის ვი-გაგლახით ჩემთვის ერთ ერთ ლუკმა ზურსა ვოვლოდობი და დღეს ისიც მო-მესობო...

მთელი ხალხი რეზინიან ფიტონებს ეტანება და მეტი, იმის შიშით, რომ პო-ლიციელმა კინწის კვითი არ გაამოხა, როგორც დაძველებული ფიტონის პატ-რონი, რიგრიც ადგილზე ვერა ზერდები და დრო გადსულ-გაუთხოვარა ქალი-ვით უნდა ვიდეგ ასეთ მიყრუებულ ქუ-ჩის ბნელ ქუჩაქუჩაში და უცალო ჩემს-ვით ჯავალაგ მუშტარს, ან შემთხვევით მოხერხებულ მთვარა ოხერს...

დღისი ხომ ვი შენი ბრალი თუ გაჰმედა და თავი გამოჰყავი შენი დან-ჯრუბული ფიტონი... დაგდებდნენ ი, ქუჩებში მოწაწყალე არაზხად ბიკ-ბუტები და ნახე მათი ოიანო... ისეთ დამ-ცინავ კიერას დატყევენ, რომ ვინ იცის თავ-მედი გაწყველიანო...

—აი, თითქმის ესლაც კი მომემის ყერში გუშინდელი მათი უშაწყური ყვირილი: „ფაიტონიკე ევესტ, ევესტ!“... „მათე სიღინ გამოაწყრე ფიტონი,“ „ოვები მაგრად დაიკიერ, ცხენები არ დაფრთხენ“ და ვინ იცის კიდევ რას არ მომხმ

„თემის“ კონტორისაგან.

თიბათვის პირველ რიცხვებში „თემის“ წლიურ ხელის მომწერლებს 'დაურიგდებათ პირველი პრემია—ს. აბაშელის ლექსით კრებული „მზის სიცილი“ ავტორის სურათით, ბიოგრაფიით და ბ. ივანე მომართლის კრიტიკული წერილით.

„თემის“ რედაქცია გულთბადის მწერლებით აუწყებს თავის მითხველებს

იო ბ ი ს ა კ ა პ ი ს

გ ა რ დ ა ც ვ ა ლ ე ბ ა ს.

ღრმად შეწუხებულნი ცოლი, შვილები და მამა აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ 26 მაისს 8 საათსა და 10 წ.

მიხეილის საადამიწოფოში მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

ივანე ივანეს-ამ მაისურაძე.

რედ ამან გამოიწვია ხელ-ახალი აურ-
ზაღი.
1905 წელს მშვიდობიანად რომ დაე-
წერათ წერილი ვ: მხარაძეს და მის კო-
რესპონდენტს მაშინ, რომ საბაბს არ მი-
სცემდნენ ესენი ორს ჩვენს დემოკრატიულ
პარტიას ვაღიქვამდნენ ერთმანეთს ამ
საქმის გამო.
განა გადაიკლება არ არის, რომ ამ
პარტიის პრინციპილი კამათის დროს
მუდამ იხსენიებოდა წინაშეობის ტრადიცია
და „მოგზაურის“ წერილები? აი რომელ
პოლიტიკურ ჯგუფებზე და რა გადაიკ-
ლებზე ვლაპარაკობდით.
განა ჩვენგანი ვინმე რამე იტყუა,
რომ ილიის შემადგენლობაში იდგურდა
როგორც კერძო საკუთრების პრინ-
ციპის დამცემი?
მაგრამ საქმე ის არის „მოგზაურის“
კორესპონდენტმა ეს არ იტყუა. აი ამის
შესახებ რას ამბობს თვით ფილიპე მხა-
რაძე ამ გაზეთის 1905 წლის მე-18-ე
ნომერში:
„მოგზაურის“ კორესპონდენტი მას
(გ. ი. ილიას) სრულად არ შეესაბა-
რა, როგორც კერძო საკუთრების იდეალოვს,
მან გამოაქვეყნა მხოლოდ რამდენიმე გუ-
ლის ამღვრევი და აღმაშფოთებელი
ამბები, რომელნიც ახასიათებდნენ
თავად ილიას არა როგორც კერძო
ქესაკუთრებს, არამედ როგორც ალა
მინას.“
აი ამ პიროვნების გალამჯრების
დროს განა საჭირო არ იყო სიღრმე
და დამყინებული მსჯელობა?
ფ. მხარაძე უკიდურეს „თემს“ მიუ-
ღმარად და დამწიფებულად არა სჯი-
ნო მისი. საუბედუროდ ის სცდებოდა,
როგორც სხვები სწორედ ამაში გვაძ-
რებენ. ტყუილად ჰგონია მას ვითომც
ჩვენც ისე დამწიფებულად მოღვაწეობს,
რომ ნების არ ვაძლევდით მათი მოქმე-
დების კრიტიკის და კიცხვისას, როცა
ეს საჭიროა.
სრულდებითაც არა! ჩვენ ყოველთვის
თავისუფალ კრიტიკის მომხრე ვყოფილ-
ვართ და ვიქცებით. მხოლოდ არაფის ვა-
პირებთ ვისიმე პიროვნების, მით უფ-
რო დამსაზრებელ მოღვაწის, გვეჭვავს,
შეკრებივართ და ვაჭიროებთ. ეს
ჩვეულება სწორედ იმ საზოგადოებრივ
წესებდებისათვის, რომელიც იდე-
ოლოგიური გამოგონებების ჩვენს, დღევანდელ
საზოგადოებას და წინაშეაგდებულია
ისი კილო, ის სიტყვები, რომელიც ამ-
კობს წინააღმდეგ და ახლანდელ ილიას
წინააღმდეგ დაწერილ წერილებს?
ჩვენ ერთს გარემოებას ვაყენებთ
ჩვენს მოკამათებს, გამოურკვევთ უმე-
ლად ვართ, პასუხი კი დაე მათ სინდისზე
იყოს. სურთ გამოაცხადონ საჯაროდ
თავიანთ ორგანოებში, სურთ თავიანთ
გულში შეინახონ. საქმე აი რაშია.
ყველას მოეხსენება, რომ „მოგზაურის“
კორესპონდენტმა ამ ჟურნალის მე-18-ე
ნომერში დააბნალა ილიას, გლეხობის
დასამწიფებლად ჯარი მოიწვია საგუ-
რამოში.
ახლა, როდესაც გამოქვეყნებულია
ილიას საკუთარი ხელით დაწერილი მოუზრ-
ათი, რაღაც ჩვენს გაზეთშიც იყოს
წინააღმდეგ დაწერილ წერილებს?
ჩვენ ერთს გარემოებას ვაყენებთ
ჩვენს მოკამათებს, გამოურკვევთ უმე-
ლად ვართ, პასუხი კი დაე მათ სინდისზე
იყოს. სურთ გამოაცხადონ საჯაროდ
თავიანთ ორგანოებში, სურთ თავიანთ
გულში შეინახონ. საქმე აი რაშია.
ყველას მოეხსენება, რომ „მოგზაურის“
კორესპონდენტმა ამ ჟურნალის მე-18-ე
ნომერში დააბნალა ილიას, გლეხობის
დასამწიფებლად ჯარი მოიწვია საგუ-
რამოში.

ს ტ ი ძ ი ო ნ ი.

ჩუ! ქუხილი... ზვიად მთებში ყრუდ გაისმა ლომის ღრტყინა...
ოპ, რა მიყვარს, სტიქიონო, ვე ზარ-მცემი რისხვა—გრგვინვა...
ელვის სახით სამყაროზე ათამაშებ შიშველ მახვილს!
მთაბარს არცე, უფსკრულში მთქვე საგმირთაგანო ბრძოლის ძარღვს...
შენ მეფე ხარ! მეფეთ მეფე! კერპთა კერპი, მძლავრ მძლევი...
თვით ღმერთი ხარ ყველა ღმერთის, ცეცხლის მკვსი, მესხთა მფრქვევი...
გ ქუჩიშვილი.

ცხენებს მე ვუწახვდი და ერთი მათგანი
სოფელს არ მაქაჩებდა, არც ერთ მთ-
განს გლეხობას წინააღმდეგ ხელს არ
უხდებდა. როცა მოგზაურის ვიზი-
ტი, „სტრანჟერები“ მაშინვე დავით-
ხოვდებოდა...
ეს ამბავი ისე გადაკეთეს, თითქო
ილიას ჯარი გამოეწვია.
ამის შესახებ ილია იმავ წერილში აი
რას ამბობს:
„მე კი მაინც პირდაპირ ვიტყვი,
მე ჯარი არც მიმოვიხივია და არც
მოვიტოვებ.“
ახლა ამის შემდეგ როგორ იქცევან
„მოგზაურის“ კორესპონდენტი და ფ.
მხარაძე.
კორესპონდენტს თავის დასკვნის სიტ-
ყვები ფიქსირებული მოჰყავს; ასე რომ
გამოდის თითქო ილია პირდაპირ აღი-
არებდა, რა უნდა მქონებოდა, ჯარი რომ არ
გამოეწვია, სიმდიდრეს ხომ დავლუბა-
ვდით.
მაგრამ სჯობდა თვით კორესპონდენტის
შეთხზული ნაწერი ამოვეყნოთ:
„მამა რა უნდა მექონებოდა, როდესაც გლე-
ხობა ჩემზედ ამხედრდა და წააღი-
აფხვინა მიქაელმა, მოგზაურისგან გამო-
ყვანილი ილია, რომელიც უპატივით
მეღვინებდა მოგზაურისგან სხვა სოფ-
ლებზედა აღიარებდნენ, ამიტომ მა-
ზის უფროსი დასაბრუნებელი ვიყავი და
ღმერთმა უშველეს იმანაც ამისრულა
თხოვნა...“
ამ სიტყვების წინ კორესპონდენტს და-
ბეჭდილი აქვს შემდეგი სტრიქონები:
„ჯარის მოწვევას წმინდა მართლ-
გონიერების ახსნა და განმარტება აღიარ-
ებდა. მოდი ისევ ილია ვაღიარებოთ“
და მეტი მოჰყავს ზემოდ მოყვანილი
ვითომ ილიას ნათქვამი.
ამ ნათქვამის ნათქვამიდან გამო-
სტოვდა „სტრანჟერების“ მოწვევა და
მთელს ამ ამბავს სული სხვაფერი მისცა,
თითქო ილიას გამოეწვია და მოეთხოვოს
ჯარი გლეხების ასაწიოვებლად.
„მოგზაურმა“ ეს სიტყვები კი არ
გამოაწერა, პირიქით უფრო გააზიარა
განა ამგვარ ქცევას იმედიდნენ და
მთელს ამბავსაში რამე კავშირი აქვს?
აი ასე დავამტკიცებ 1905 წელს
„მოგზაურის“ დაბეჭდილ ნაწერებიდან,
რომ ილიას ჯარი არ გამოეწვია.
როგორ გგონიათ სხვა ამბების გაბა-
თილება ასე არ შეიძლება მეტადრე, როცა
შეგონებით მასალა ხელში გვქმნება?
ჩვენ ყველა ამას იმეტივით კი არ
ვლაპარაკობთ, რომ ჯარი გვეკრძა
ვისმე.
ჩვენ გვსურს აღვივოთ საჭიროება,
რომ ყველა შეგნებული ქართველი
დემოკრატი მიხედულობდეს განუ-
რჩევლად მოვალეა შეგნოვლის სა-
ჭირო მასალა ილიას და გლეხობის
ურთიერთობის გამოსაჩვენებლად.
ვინც ამის მომხრე არ არის, ის ან
გულში მჭიდრობს, იქნებ ილიას მოქმე-
დებში არა-სასურველი რამ აღმოჩნდეს
და ამგვარი იგი შეუძლებელი მას
უჩინარად, ანდა სურს განზრახ დაბლო-
საქმობდეს, რადგანაც ჩვენ ამდენად
მისთვის ხელ-საყრელი და მამხილებელია.
ჩვენ სასაბრძოლო და სასაჯაროზე
კი არ ვლაპარაკობთ, არამედ მასალის
შეგროვებაზე.
რამდენიც უნდა ჰქონდეს პირო-
ვნება ქუთაისელმა ცნობილმა სულით
აქადმოვანმა და „კლდეში“ მოკალათე-
ბულმა თბილისელმა მისმა ტყუილმა ცალმა
ჩვენ მაინც საჭიროდა ვთვლით ამ მასა-
ლის შეგროვებას, რადგანაც ჩვენ ამდენად
გლობალურად „გამოგზავნილი“ ვართ კიარ
გლობალურად, არამედ ღირსეული პი-
რისადმი უსაზღვრო პატივისცემა.
ჩვენ თუ გვეჩვენა ბატონობა, რომ ჩვე-
ნი ილია „მოამბეთა მკვლევარი“ და
„მოამბეთა მკვლელი“ არ იყო—ეს ხომ
საჭიროა არ არის. საჭიროა ფართო
მასალა იქნებოდა ეს. ამისთვის დიდი
გამოცდევანა საჭიროა. ეს ჩვენი თაობის
საქმეა.
ჩვენ დარწმუნებული ვართ ჩვენი შეგ-
ნებული მოსწავლე ახალგაზრდათა ამ
საქმეში დაგვეხმარება.
გ. დიასამიძე.

ახალი ამბავი.

ქუთაისში ხმა გავრცელდა, ვი-
თომც ვაზ. „თემი“ უფროდებოდას
ერთს ქართულ ყოველდღიურ გამოცე-
მას. სწორედ გასაქვირალი, სიღრ-
მად გავრცელდა ეს ხმა, ყოველივე
საფუძველს მოკლებული. „თემი“
სანამ დღემდე მდებარეობდა ხელმძღვანე-
ლთა ხელში, მუდამ დამოუკიდებ-
ელი და პარტიული გარეგნად.
თბილისის საადგილო-მამული ბანკის
რეზერვუალთა კრება დამთავრდა, თავ-
მჯდომარედ აირჩიეს ხელ-ახლა უგან.
თავ. მიხეილ გრუზინსკი, რომელმაც
145 ხმაში 20 „ზეი“ მიიღო. დირექტო-
რად ისევ დიმიტრი შვილი აირ-
ჩიეს. მან მიიღო 81 თეთრი 54 „ზეი“.
კანსტ. მაყაშვილმა კი, რომელმაც მას
თანვე იყარა კენჭი დირექტორობაზე, მი-
იღო 81 თეთრი და 62 „ზეი“.
დამფასებლად აირჩიეს ისევ სერგი ვა-
ზისშვილი, რომელმაც მიიღო 118
თეთრი და 28 „ზეი“, და სვიმონ ყიფი-
ანი—მიიღო 80 თეთრი და 60 „ზეი“.
ჩვენ მოგვითხრობს ორი ნომერი ქუთაი-
სის ახალი ჟურნალის „ოქროსი ვერძისა“.
ფურცელს ლამაზი გარეგნობა აქვს და
მინარსიანიც არის. ჩვენ მერე მოვიტყუ-
რებთ ამ ახალ გამოცემის შესახებ, დღეს
ვსურებთ მას დღევანდელს. ფაქტი-
ური ხელმძღვანელი ამ ჟურნალის არის
ახალგაზრდა მწერალი პ. იაშვილი. ჟურ-
ნალი მართლ სიტყვა-კამათს ღირსეულ-
ტურს ემსახურება.
სომხის პარტია „დაშნაკუთიუნი“
შეიანხებულა არაბების ნაციონალის-
ტებთან ავტონომიის შემოღების შესახებ
ოსმალეთის იმ ნაწილებში, სადაც სახ-
ლობენ არაბები და სომხები.
ქართულ სამხრეთ საზოგადოების
საბჭოს უკანასკნელ კრებაზე სე. ციცი-
შვილის მოხსენების შემდეგ საქართველოს
გეოლოგიურ გამოძიებების შესახებ ვა-
სწევტეს დაარსონ საზოგადოებასთან ცა-
ლქე გეოლოგიური სექცია.
ვაზ. „ლუმი“ გადმოგვცემს, რომ სხვა
და სხვა მიმართულების სოციალ-დემო-
კრატიზმი აირჩიეს მიმართონ საერთო-
შორისო სოციალისტების გავლენით წარ-
მადგენლებს მოაწიონ სამსახური სოცია-
ლ-დემოკრატიის ბრძოლაში პ. გიორგი
პლენარის მიერ ხმარებულ საშუა-
ლათა შესაფასებლად.
ქ. პრავდა (ჩვენთვის) თავი მოიკლა
ბოლშევიკებს რედნად, ავტორის სახე-
საზე მყოფმა, მას, თურქმენ, გაუტია
ავტორის სახელით გვამი რუსეთისთვის.
სერბიას და ბულგარეთს შუა დღე-
დღეზე მოვიღოთ შეტაკება.
თავად-ზანაურების უკანასკნელ საგან-
გებო კრებაზე არჩეული კომისია გულ-
მოდებდა შედგენა კახ. კონსტანტინის
საზოგადოების საქმეების გამოკვლევას.
იმართება ხშირი სხდომები, რომ მოხსე-
ნება მოესწროს ივნისის პირველ რიცხ-
ვებში მოწვეულ კრებას.
ახლად განსვენებულ ბ. ილია ისაკა-
ძის სხელობა მისვენებ რაქსის ს. მუხომში
დასაძაბლად.
„იმერეთის“ კონტორის გამგე ის.
კეკელიძე აცხადებს, რომ ამ მოკლე
ხანში იგი დაურჩევს ხელს მომწერ-
ლებს აკაცის თხზულების მეორე ტომს,
რომელიც მთავრობის განკარგულებაში
დაქვრივდა პოეტის „გოგონას“ და მისი
დროა მთავარი ჩართული იქნება აკაცის
სხვა ნაწარმოები.
ბ. ილია ისაკაძის გარდაცვალების გა-
მო ჩვენ მივიღეთ შემდეგი წერილი:
„გულითაღი მწუხარებით და ცრემლის
ფრთხვით ვუწერდით ქრისტიანულად
გლეხის ჩვენი სასიძულად მოწინავე
მუშის ილია ისაკაძის უღრმოვო და-
კარგვის გამო.“
მისე ღ და ოსე ა მისიშვილები.
იაზანელი მსახიობი
ქართულ წარმოდგენაზე.
სამშაბათს, 21 მაისს, სახალხო სახლ-
ში აღ. წუწუნავს რეისორბოთი სე-
ნის მომხარება დასმა ზოგიერთ მსახი-
ობის დახმარებით წარმოდგენა სუბმა-
თეილის „ლატა“ც. ეს წარმოდგენა
გამართა იაზანელ მსახიობის განაცო-
ლოვან სურვილის თანხმად, რომელიც
ძალიან დაინტერესებული ყოფილა ქარ-
თული თეატრით. ეს სურვილი იაზანელ-
მა მსახიობმა განუცხადა ქართველ ჟურ-
ნალისტებს, რომელთაც მიმართეს პ. წუ-
წუნავს და სთხოვეს დაედასტურებინა,
რადგან ღრმად გარდა ეს პიესა მოწი-
ყობილობა—ტანისმოსილად არის სინ-
ტერესო. მიუხედავად იმისა, რომ პიესის

მომზადებისათვის მხოლოდ ერთი დღეა
იყო დარჩენილი, ბ. წუწუნავს და მას
თან ერთად როლის მომზადებას საქმეს
ხელი და პიესა ისე შევნიშნავდნენ დასდეს,
რომ ქართველი საზოგადოება კი გაა-
ვირვას.
ქვემოთ ჩვენ გადმოგვცემთ იაზანელ
მსახიობების და კერძოდ ქალბატონ ო-
ტის არს თვით დრამაზე და აღმსრუ-
ლებლებზე. უპირველეს ყოვლისა გამო-
ჩენილ მსახიობზე ღრმა შთაბეჭდილება
მოახდინა ქართულმა ტანისმოსმა. თვით
დრამა ისეთი ღრმა შთაბეჭდილება იქა-
ნია მასზე, რომ ერთ წამსაც თვალი არ
მოუშორებია და საშინელის აღლევებით
იხსენებდა პიესას.
—მე გამაყვია უსაზღვრო გმირულმა
ტონმა პიესისა—გადმოგვცა ჩვენ ჩი-
ნებულმა მსახიობმა. გარდა ამისა პიესა-
ში ბევრი ადგილი აქვს დამოუკიდებ-
ელ პლატაქურ მომენტებს და ეს ძალიან
მომწონს.
როდესაც ჩვენ ვუთხრობთ, რომ პიე-
სას სცენის მოყვარები თამაშობენ—
გაუკვირდა და ცოტა უნდობლად
გადმოგვცა. აღმათ არ დაიჯერა.
განსაკუთრებით მოეწონა შემდეგი აღ-
მასრულებლების თამაში: ქ. ეფ. მესხის
(ზენაბის), ბ. ზურაბიშვილის (ოთარბე-
გი). დანარჩენ მსახიობების თამაშიც აქო
და სქვა.
—თქვენი თეატრი მე უფრო უძლური
მგონია, უფრო ახალგაზრდა და არ მგო-
ნა თუ თეატრი, ისე განვითარებული
გქონიათ, რომ სცენის მოყვარებებიც კი
ასეთი ანაშთით თამაშობენ, და რო-
დესაც ავსვენებთ, თუ როგორი რეპერ-
ტუარიც გვქვს და რამდენი ხანიც არა
სცემს მუდმივი ქართული თეატრი, გა-
უხარდა და ღიბილით მომგონა—ჩვენ
მსახიობებს ვეხმარება, როდესაც თეატ-
რის კეთილდღეობაზე ვგეგმის რამე, ქა-
რთული თეატრის შესახებ მით უმეტეს
გასახარია, რომ პარტია უთავისუფლო
ერისა არის. გააკვირა აგრეთვე მასიუ-
რმა სცენებმა და რეჟისორმა ჩაიფიქ-
რა ლაპარაკი, ნუ თუ შეუძლია სახალხო
თეატრს შეუძლიან ასეთი ძვირფასი რე-
ჟისორის შენახვა. ჩვენ აუხსენით, რომ
ჩვენი სცენის მოღვაწეები მატერიალურად
დიდს გაქირვების განცდილად და საქმის
სიყვარულით ამხნევენთქო. მეორე მოქმე-
დების შემდეგ წრის გაგვებაში ჩაიჭრა მი-
წვია, რაც პარტია ბანკებზე გადაიტყა.
სიტყვით მიმართა ქ. ნინო კიფინისა
და გვეხმარება ტყუილად „ქართული და
გერმანული გეზულობის მხარე. სიტ-
ყვით მიმართა ბ. ქ. ჯაფარიძემ და მი-
ართვა ყველაფერი და კარგად თავისუფ-
ლად გადმოგვცა საზოგადოებას და ბ.
წუწუნავს „უსაზღვრო სიმამრება გი-
რდები მე სახალხო სახლში, ქართველ
ხელოვნების განცდილობაში“. მისი
აგრეთვე ქ. მ. საფაროვა-შვილისა, რომ
მეტივე თავის სურათი აჩუქა. ბევრი
უტყობა ქ. განაკომ მაქოს ღრმა მეტ-
ყველ თვალს და შემდეგ აღლევებულ-
მა დიდი მადლობა გავუხადე.
დასარსულ, სიტყვა წარმოთქვა და
სის პარტურენობა ნ. შესტოვდა, და
თავის და მსახიობთა მავიერად მდლობა
უძღვინა საზოგადოებას.
მისამე მოქმედების შემდეგ ქ. განა-
კომ მოიხსენა სცენაზე ასვლა მო-
თამაშეთა გასაქონად. შემდეგ ამისა
იგი დაბრუნდა პარტურში და პიესს გა-
ფაციტებით აღევნება ბოლომდე თველ-
კურს. უკანასკნელ მოქმედების სილი-
აღმე ისე გაიტაცა, რომ ხმას აღა-
რავის სცემდა, თავის პარტია თვლებში
ღრმად გაეღო და სულ-განაბრული უტყ-
როდა დიდებულ სურათს. ღრმა ჩამოე-
შა და მხოლოდ მაშინ დაგველაპარაკა.
ეს ერთი შეწვენიერო საღმრთაგანია,
რომელიც მე ჩემ სიკაცულში გავატა-
რე—სთქვა და გამოვეთხოვა.
დასის რეისორბოთი აგრეთვე გადმოგვცა,
რომ ყველა ნახულ და გავიწიოს ქარ-
თელის „შესახებ—იაზანელ საზოგა-
დოებას პრესის საშუალებით გავაცნობოთ,
და რაც იაზანურად დაიწერება იმას
გადავითარებთ და გამოგვიხადონოთ.
გ. ა. ძე.
დიდი მადლობის ღირსია ბ. ილია წუ-
წუნავს, რომ არ დაიბარა შრომა და
იაზანურ ხელოვნების საუკეთესო წარ-
მომადგენელს—ამ იაზანელ ელვინოზა
დუხეს, როგორც მას ეძახიან, ჩვენი სამ-
შობლო-ხელოვნებათა გავცნო.
ჩედ.

მედიტაციის მეთოდები სტამბა, ამს. „სოციალიზმ“. მადრიდის განმარტება